

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2035

Vragen van het lid **Kuiken** (PvdA) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het gedeeltelijk onder curatele plaatsen van Zeeuwse jeugdzorginstelling* (ingezonden 15 februari 2019).

Antwoord van Minister **Dekker** (Rechtsbescherming) (ontvangen 26 maart 2019). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 1892.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht «Deel Zeeuwse jeugdzorg onder curatele?»¹

Antwoord 1

Ja, ik heb kennisgenomen van dit bericht.

Vraag 2

Wanneer heeft u voor het eerst vernomen dat jeugdzorginstelling Intervence in serieuze problemen verkeerde? Welke stappen heeft u genomen in reactie hierop ter waarborging van de zorg voor deze jongeren?

Antwoord 2

In september 2018 heb ik vernomen dat gemeenten en Intervence met elkaar in gesprek waren over de te leveren kwaliteit en het tarief dat noodzakelijk is om deze kwaliteit duurzaam te realiseren. De gemeenten en Intervence hebben het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd (OZJ) gevraagd om hen bij dit gesprek te ondersteunen. De werkwijze vanuit het landelijke programma Zorg voor de Jeugd – dat de Minister van VWS en ik hebben opgesteld met gemeenten, aanbieders en cliëntenorganisaties – is dat gemeenten en instellingen eerst de hulp inroepen van het OZJ wanneer de inkoopgesprekken niet direct het gewenste resultaat hebben.

In december 2018 is het Ministerie van JenV in gesprek getreden met de coördinerend wethouders van de gemeenten in Zeeland omdat er signalen waren dat partijen niet op korte termijn tot een vergelijk zouden komen. Uiteindelijk heeft dat op 1 februari 2019 geresulteerd in een gesprek tussen het ministerie, de gemeenten en Intervence. De gemeenten en Intervence hebben daaropvolgend met elkaar constructieve en toekomstgerichte

¹ <https://www.ad.nl/zeeland/deel-zeeuwse-jeugdzorg-onder-curatele~aecf8a5f/>

bestuurlijke afspraken gemaakt over jeugdbescherming en jeugdreclassering in Zeeland.²

Vraag 3, 4, 6 en 7

Welke gevolgen heeft de verdere daling van inkomsten door het afnemende aantal cliënten op de financiële situatie van de instelling? Wat betekent dit voor de overblijvende cliënten?

Wanneer werd u bekend dat Intervence minder gecompenseerd werd dan andere soortgelijke instellingen in het rest van het land? Op welke manier heeft dit bijgedragen aan de penibele situatie van de instelling? Is het volgens u geoorloofd dat gemeenten te lage tarieven betalen waardoor de veiligheid van jongeren in het geding komt?

Kunt u uitsluiten dat jongeren in gevaar zijn gekomen door de problemen bij Intervence?

Op welke manier gaat u een vinger aan de pols houden om te garanderen dat de 1.100 Zeeuwse gezinnen goede zorg krijgen?

Antwoord 3, 4, 6 en 7

De gemeenten hebben de wettelijke plicht ervoor te zorgen dat er altijd voldoende jeugdbescherming en jeugdreclassering beschikbaar is. De gemeenten in Zeeland zijn daartoe al vroeg met Intervence het gesprek aangegaan om de continuïteit voor de korte en de lange termijn te borgen. In hun bestuurlijk akkoord van februari hebben gemeenten en Intervence verschillende afspraken gemaakt om de continuïteit en de kwaliteit van zorg voor de overblijvende cliënten te borgen. Voor de korte termijn is afgesproken dat gemeenten Intervence een verhoogd tarief bieden. Thans wordt in opdracht van gemeenten onderzoek uitgevoerd op grond waarvan besloten wordt hoe de continuïteit en kwaliteit van de jeugdbescherming en jeugdreclassering in Zeeland duurzaam geborgd kan worden.

Voorafgaand aan het wetgevingsoverleg Jeugd van 12 november 2018 heeft Jeugdzorg Nederland een brief aan onder meer mijn ministerie gestuurd waaruit bleek dat Intervence minder werd gecompenseerd dan andere instellingen. In deze brief is uitgegaan van het oude tarief (van 2018) en nog niet van het tarief dat partijen in februari jl. overeen zijn gekomen. De vraag in hoeverre het oude tarief heeft bijgedragen aan de financiële situatie bij Intervence kan niet eenduidig worden beantwoord omdat meerdere factoren zullen hebben bijgedragen aan de ontstane situatie. Het hogere tarief dat de gemeenten voor 2019 geboden hebben, zal naar alle waarschijnlijkheid bijdragen aan een verbeterde financiële situatie.

Het is aan gemeenten en aan gecertificeerde instellingen (GI's) om tot een vergelijk te komen over faire tarieven waarmee op duurzame wijze kwalitatief goede jeugdbescherming en jeugdreclassering aan cliënten geboden kan worden. Dat is in beider belang. Kinderen die bescherming of reclassering nodig hebben moeten goed geholpen worden conform de wettelijke vereisten. Daarvoor is een fair tarief nodig. Als er geen fair tarief is, staat de kwaliteit en de beschikbaarheid onder druk. De gemeenteraad heeft hierbij een belangrijke toezichthoudende taak. Zo nodig kan de gemeenteraad bij verordening regels stellen ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs en de eisen die worden gesteld aan de wettelijke kwaliteit van de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering, waaronder de veiligheid van de kinderen.

Zoals ik ook in het wetgevingsoverleg van 12 november heb aangegeven, moeten de GI's met de gemeenten een stevig gesprek voeren als zij vinden dat zij voor het geboden tarief niet in staat zijn om de noodzakelijke kwaliteit conform de wettelijke vereisten te leveren. Daarbij mag van instellingen verwacht worden dat zij doelmatig met de middelen omgaan. Het OZJ kan worden ingezet om partijen hierbij te ondersteunen. Indien partijen er gezamenlijk of met behulp van het OZJ toch niet uitkomen, kan de Jeugdautoriteit bemiddelen en – indien nodig – mij adviseren over al dan niet in te zetten bestuurlijke maatregelen. Verder kunnen partijen hun geschil over een

² https://www.goes.nl/in-de-gemeente/nieuws_43683/item/samenwerking-jeugdbescherming-en-jeugdreclassering_169426.html#titel169426

gesloten inkoopcontract voorleggen aan de onlangs door gemeenten en aanbieders ingerichte Geschillencommissie Sociaal Domein.³ Gemeenten geven aan dat er geen jongeren in gevaar zijn gekomen. Gezinnen worden zo goed mogelijk begeleid met overbruggingszorg door medewerkers uit wijk- en gebiedsteams, andere aanbieders of door het inschakelen van het informele netwerk. Uiteraard volg ik samen met de Minister van VWS, vanuit onze rol als stelselverantwoordelijke, de ontwikkelingen nauwgezet.

Vraag 5

Kunt u in verder detail toelichten welke gevolgen de onderbezetting heeft gehad op de zorg voor cliënten?

Antwoord 5

Gemeenten en Intervence geven aan dat cliënten door het hoge verloop van personeel te maken hebben gehad met wisselingen van gezinsmanagers en jeugdbeschermers. Dit zorgt voor discontinuïteit in de ingezette hulpverleningslijn en de regievoering door de jeugdbescherming. Gemeenten hebben vanuit lokale teams, maar ook door de inzet van andere GI's of aanbieders van preventieve jeugdhulp, overbruggingszorg geregeld om – tot het moment dat de jeugdbescherming kan starten – te zorgen dat de betreffende gezinnen in beeld zijn blijven en zorg krijgen. Gemeenten en Intervence geven tegelijkertijd aan dat dit niet de meest passende zorg voor de gezinnen is. De caseload voor ervaren medewerkers van Intervence was hoger dan gewenst, hierdoor kon men minder tijd besteden aan de gezinnen dan noodzakelijk. In hun bestuurlijk akkoord hebben partijen afspraken gemaakt om deze problemen zo snel mogelijk aan te pakken.

Vraag 8

Kunt u een overzicht geven van andere jeugdzorginstellingen die momenteel in (soortgelijke) problemen verkeren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Als instellingen of gemeenten problemen ervaren met de inkoopafspraken dan is de afspraak dat zij eerst het OZJ inschakelen. Op dit moment zijn mij geen gevallen bij de GI's bekend waarbij het OZJ dan wel de Jeugdautoriteit betrokken is. Ook zijn mij geen gevallen bij GI's bekend waarbij sprake is van een acute situatie met dreigende gevolgen voor de continuïteit van zorg.

Vraag 9

Deelt u de mening dat zo een uiterst serieuze situatie zich nooit mag voordoen? Zo ja, welke stappen gaat u ondernemen om de jeugdzorg-brede problematiek aan te pakken om soortgelijke situaties te voorkomen?

Antwoord 9

Ik vind het van groot belang dat voorkomen wordt dat instellingen in acute situaties terechtkomen waardoor grote risico's bestaan voor de continuïteit van zorg. Samen met de VNG en de branches zijn dan ook diverse instrumenten ontwikkeld die instellingen en gemeenten (als eerst verantwoordelijken) ondersteunen bij het voorkomen van acute situaties. Voor een overzicht van deze instrumenten verwijs ik u naar het antwoord bij de vragen 3, 4, 6 en 7. Specifiek voor de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering, zijn door de VNG 6 afspraken geformuleerd, waaronder een fair tarief, die voorwaardelijk zijn om duurzame continuïteit te garanderen.⁴ De VNG constateert dat zonder gezamenlijke afspraken er continuïteitsrisico's zijn voor jeugdbescherming en jeugdreclassering, waarmee de zorgplicht van gemeenten in gevaar kan komen. Op 16 januari 2019 heb ik met enkele bestuurders van de gecertificeerde instellingen en een afvaardiging van de

³ <https://vng.nl/onderwerpenindex/sociaal-domein%20%20nieuws/geschillencommissie-sociaal-domein-van-start>

⁴ <https://vng.nl/onderwerpenindex/jeugd/jeugdbescherming-en-jeugdreclassering/nieuws/bestuurlijke-afspraken-over-jeugdbescherming-en-reclassering>

VNG overleg gevoerd en afgesproken om deze afspraken te borgen.⁵ Ik volg de invoering van deze afspraken nauwgezet.

Om acute situaties te voorkomen is het tot slot van belang dat gemeenten en instellingen al in een vroeg stadium met elkaar in gesprek gaan om financiële problemen te voorkomen. In dit kader wordt een «early warning» methodiek ontwikkeld die een signaalfunctie vervult in het gesprek tussen een gecertificeerde instelling (opdrachtnemer) en de accounthoudende regio (grootste opdrachtgever). Ik heb gemeenten financieel ondersteund om een dergelijke methodiek in afstemming met de instellingen te ontwikkelen. Het ontwerp van deze methodiek zal naar alle waarschijnlijkheid in het voorjaar beschikbaar zijn.

⁵ Hiermee is uitvoering gegeven aan de toezegging van de Minister voor Rechtsbescherming op het WGO van 12 november 2018 om met de bestuurders van de gecertificeerde instellingen en met wethouders in gesprek te gaan over de brief van bestuurders van de gecertificeerde instellingen waarin zij hun zorgen uiten over het tarief.